CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
____проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«28» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ПРАВ ЛЮДИНИ
вибіркова навчальна дисципліна

Освітня програма: «Міжнародне право»
Спеціальність: 293 Міжнародне право
Галузь знань: 29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Юридичний факультет
Мова навчання: українська

Чернівці, 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародно-правове регулювання цифрових прав людини» складена відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право галузі знань 29 Міжнародні відносини.

Розробник:

Лабик Анастасія Русланівна, *асистент*

Викладач, що забезпечує читання даної дисципліни

Лабик Анастасія Русланівна, *асистент*

Затверджено на засіданні кафедри Міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

В.о. завідувача кафедри
міжнародного права
та порівняльного правознавства _____ **д.ю.н., проф. Світлана КАРВАЦЬКА**

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ **PhD, ас. Лаура БЗОВА**

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету
_____проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«_____» _____2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ПРАВ ЛЮДИНИ
вибіркова навчальна дисципліна

Освітня програма: Міжнародне право
Спеціальність: 293 Міжнародне право
Галузь знань: 29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Юридичний факультет
Мова навчання: українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Міжнародно-правове регулювання цифрових прав людини»**, складена відповідно до освітньої програми «Міжнародне право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право галузі знань 29 Міжнародні відносини, затвердженої вченою радою університету 30 червня 2021 року, протокол № 7 (зі змінами від 27.02.2023 року, протокол вченої ради юридичного факультету № 8)

Розробник:

- асистент кафедри Міжнародного права та порівняльного правознавства **ЛАБИК Анастасія Русланівна**

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

- асистент кафедри Міжнародного права та порівняльного правознавства **ЛАБИК Анастасія Русланівна**

Затверджено на засіданні кафедри Міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

В.о. завідувача кафедри міжнародного
права та порівняльного правознавства _____ проф. Світлана КАРВАЦЬКА

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол № _ від «__» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету _____ доц. Лаура БЗОВА

Метою вивчення дисципліни «**Міжнародно-правове регулювання цифрових прав людини»** є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок у сфері правового регулювання цифрових прав людини на міжнародному рівні. Навчальна дисципліна «Міжнародно-правове регулювання цифрових прав людини» покликана сформувати у здобувачів комплексні знання в галузі міжнародно-правового захисту цифрових прав людини. Вона спрямована на удосконалення навичок аналізу міжнародних актів у галузі цифрових прав, практики міжнародних організацій та судових інституцій, формування у студентів розуміння передумов виникнення, сучасного стану, проблемних аспектів та перспектив міжнародно-правового закріплення стандартів цифрових прав людини.

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач володітиме наступними компетентностями, що закріплені в Освітній програмі «Міжнародне право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право:

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності.

ЗК 2. Здатність виявляти актуальні проблеми.

ЗК 9. Здатність до генерування нових ідей при вирішенні практичних завдань

ЗК 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема, в міжнародному контексті.

Фахові компетентності

ФК 4. Здатність застосовувати інтелектуальний інструментарій, понятійно-категоріальний апарат, необхідний для формування професійної позиції правника-міжнародника.

ФК 7. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи; знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, закріплених універсальними і регіональними актами з прав людини; міжнародних універсальних і регіональних, а також національних інституційних механізмів захисту прав людини.

ФК 9. Знання і розуміння європейського права і права Європейського Союзу.

ФК 12. Уміння здійснювати юридичний аналіз та юридичну кваліфікацію явищ міжнародного життя на основі міжнародно-правових норм.

ФК 13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 2. Тлумачити і правильно застосовувати норми як вітчизняного, так і зарубіжного матеріального та процесуального права.

ПРН 6. Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і аргументувати їх недоліки та переваги.

ПРН 9. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності й змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей національного права; міжнародного публічного і міжнародного приватного права; європейського права і права Європейського Союзу.

ПРН 16. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

ПРН 17. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

а) знати:

- сутність та зміст основних понять у сфері цифрових прав людини;
- історію становлення та розвитку міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини;
- систему міжнародно-правових актів та інституцій, які регулюють цифрові права людини;
- ключові підходи та принципи захисту цифрових прав у різних правових системах;
- основні види порушень цифрових прав людини та форми міжнародно-правової відповідальності за такі порушення;
- основні міжнародні та регіональні механізми захисту цифрових прав.

б) вміти:

- аналізувати та інтерпретувати міжнародні договори та інші акти у сфері регулювання цифрових прав людини;
- застосовувати норми міжнародного права для правової оцінки конкретних ситуацій, що виникають у цифровому середовищі;
- порівнювати різні правові системи та їхні підходи до регулювання цифрових прав;
- готувати юридичні висновки та аналітичні довідки з питань, що стосуються цифрових прав людини;
- обґрунтовувати правову позицію та брати участь у фахових дискусіях;
- оцінювати ефективність міжнародних механізмів захисту та пропонувати шляхи їх удосконалення.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	IV	VII	3.0	90	15	15	-	-	60	-	залік
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Загальні засади міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини												
Тема 1. Поняття та генеза міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Міжнародно-правові стандарти, джерела та інституційний механізм захисту цифрових прав людини	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Перспективи розвитку і закріплення цифрових прав людини в Україні	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Цифрова ідентичність людини як передумова та наслідок виникнення цифрових прав.	9	1	1	-	-	7						
Разом за ЗМ1	42	7	7	-	-	28	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Окремі категорії цифрових прав людини												
Тема 1. Міжнародно-правова регламентація права на доступ до інформації та мережі Інтернет	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Право на приватність та захист	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-

персональних даних в Інтернеті: міжнародно-правовий аспект												
Тема 3. Міжнародно-правове регулювання свободи вираження поглядів і цензури у цифрову епоху	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Новітні цифрові права людини: право на пояснення алгоритмічних рішень та право бути забутим в умовах розвитку штучного інтелекту.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 2	48	8	8	-	-	32	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	15	15	-	-	60	-	-	-	-	-	-

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
1	**Тема 1. Поняття та генеза міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини.** 1. Покоління прав людини у світлі науково-технічного прогресу. 2. Поняття та сутність цифрових прав людини у сучасному міжнародному праві. 3. Проблема визначення цифрових прав. 4. Характерні ознаки цифрових прав. 5. Підходи до класифікації цифрових прав людини. 6. Взаємозв'язок цифрових прав з іншими категоріями прав людини. **7.** Історичний розвиток міжнародно-правового регулювання цифрових прав.
2	**Тема 2. Міжнародно-правові стандарти, джерела та інституційний механізм захисту цифрових прав людини.** 1. Поняття і види джерел міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини. 2. Принципи міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини. 3. Проблема кодифікації міжнародних норм, які регулюють питання цифрових прав. 4. Прецедентна практика міжнародних судів як джерело цифрових прав людини. 5. Роль міжнародних організацій у забезпеченні цифрових прав.

	6. Захист цифрових прав у діяльності інституцій Європейського Союзу та практиці суду ЄС.
3	**Тема 3. Перспективи розвитку і закріплення цифрових прав людини в Україні.** 1. Проблема визнання категорії цифрових прав людини в Україні. 2. Імплементація міжнародних стандартів у галузі цифрових прав у національне законодавство. 3. Внутрішньодержавні інституційні механізми захисту цифрових прав людини в України. 4. Роль громадянського суспільства у становленні національних гарантій та механізмів захисту цифрових прав.
4	**Тема 4. Цифрова ідентичність людини як передумова та наслідок виникнення цифрових прав**. 1. Визначення цифрової ідентичності, її ключові елементи та співвідношення з традиційною ідентичністю. 2. Аналіз європейських підходів до цифрової ідентичності крізь призму Загального регламенту про захист даних. 3. Формування цифрового сліду внаслідок активності суб'єкта в мережі. 4. Виникнення цифрового двійника особи (Human Digital Twin) як виклик для регулювання цифрових прав. 5. Трансформація цифрової ідентичності в умовах штучного інтелекту. 6. Огляд ключових рішень ЄСПЛ щодо масового спостереження, біометричної ідентифікації та збереження персональних даних.
5	**Тема 5. Міжнародно-правова регламентація права на доступ до інформації та мережі Інтернет.** 1. Право на доступ до інформації як право людини. 2. Концепція права на доступ до Інтернету як інструменту реалізації прав людини. 3. Сутність та історія становлення права на доступ до Інтернету. 4. Обмеження права на доступ до інформації та Інтернету. 5. Відповідальність держав та інших суб’єктів у сфері забезпечення права на доступ до Інтернету.
6	**Тема 6. Право на приватність та захист персональних даних в Інтернеті: міжнародно-правовий аспект.** 1. Поняття і зміст права на приватне життя в актах універсального та регіонального характеру. 2. Захист персональних даних у мережі Інтернет як складова права на приватність. 3. Нормативна основа захисту персональних даних у цифровому середовищі. 4. Практика міжнародних судових органів у сфері захисту персональної інформації в Інтернеті. 5. Правові виклики захисту персональних даних у мережі Інтернет.
7	**Тема 7. Міжнародно-правове регулювання свободи вираження поглядів і цензури у цифрову епоху.** 1. Міжнародно-правова регламентація свободи вираження поглядів. 2. Еволюція концепції свободи вираження поглядів у цифрову епоху. 3. Поняття та зміст свободи слова в Інтернеті. 4. Правомірні обмеження свободи вираження поглядів у цифровому середовищі. 5. Співвідношення між свободою слова та захистом прав третіх осіб у цифровому середовищі. 6. Вплив недержавних суб’єктів на свободу слова в Інтернеті.

	7. Практика міжнародних судів у сфері забезпечення свободи вираження поглядів в мережі Інтернет.
8	**Тема 8. Новітні цифрові права людини: право на пояснення алгоритмічних рішень та право бути забутим в умовах розвитку штучного інтелекту.** 1. Юридична природа права на видалення даних як елемента цифрових прав людини. 2. Співвідношення права бути забутим із традиційним правом на недоторканність приватного життя. 3. Критерії оцінки суспільного інтересу до інформації, що підлягає видаленню. 4. Ризики автоматизованого прийняття рішень та профілювання для фундаментальних прав людини. 5. Зміст права на пояснення алгоритмічних рішень: розуміння логіки алгоритму та можливість оскарження результату. 6. Дилема «чорного ящика» в алгоритмах. 7. Нові гарантії прозорості та підзвітності систем штучного інтелекту відповідно до Європейського акта про штучний інтелект. 8. Судова практика Європейського суду з прав людини та Суду Справедливості ЄС.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми
1	**Тема 1. Поняття та генеза міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини.** 1. Покоління прав людини у світлі науково-технічного прогресу. 2. Поняття та сутність цифрових прав людини у сучасному міжнародному праві. 3. Проблема визначення цифрових прав. 4. Характерні ознаки цифрових прав. 5. Підходи до класифікації цифрових прав людини. 6. Взаємозв'язок цифрових прав з іншими категоріями прав людини. 7. Історичний розвиток міжнародно-правового регулювання цифрових прав.
2	**Тема 2. Міжнародно-правові стандарти, джерела та інституційний механізм захисту цифрових прав людини.** 1. Поняття і види джерел міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини. 2. Принципи міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини. 3. Проблема кодифікації міжнародних норм, які регулюють питання цифрових прав. 4. Прецедентна практика міжнародних судів як джерело цифрових прав людини. 5. Роль міжнародних організацій у забезпеченні цифрових прав. 6. Захист цифрових прав у діяльності інституцій Європейського Союзу та практиці суду ЄС.
3	**Тема 3. Перспективи розвитку і закріплення цифрових прав людини в Україні.** 1. Проблема визнання категорії цифрових прав людини в Україні. 2. Імплементація міжнародних стандартів у галузі цифрових прав у національне

	законодавство. 3. Внутрішньодержавні інституційні механізми захисту цифрових прав людини в України. 4. Роль громадянського суспільства у становленні національних гарантій та механізмів захисту цифрових прав.
4	**Тема 4. Цифрова ідентичність людини як передумова та наслідок виникнення цифрових прав**. 1. Визначення цифрової ідентичності, її ключові елементи та співвідношення з традиційною ідентичністю. 2. Аналіз європейських підходів до цифрової ідентичності крізь призму Загального регламенту про захист даних. 3. Формування цифрового сліду внаслідок активності суб'єкта в мережі. 4. Виникнення цифрового двійника особи (Human Digital Twin) як виклик для регулювання цифрових прав. 5. Трансформація цифрової ідентичності в умовах штучного інтелекту. 6. Огляд ключових рішень ЄСПЛ щодо масового спостереження, біометричної ідентифікації та збереження персональних даних.
5	**Тема 5. Міжнародно-правова регламентація права на доступ до інформації та мережі Інтернет.** 1. Право на доступ до інформації як право людини. 2. Концепція права на доступ до Інтернету як інструменту реалізації прав людини. 3. Сутність та історія становлення права на доступ до Інтернету. 4. Обмеження права на доступ до інформації та Інтернету. 5. Відповідальність держав та інших суб’єктів у сфері забезпечення права на доступ до Інтернету.
6	**Тема 6. Право на приватність та захист персональних даних в Інтернеті: міжнародно-правовий аспект.** 1. Поняття і зміст права на приватне життя в актах універсального та регіонального характеру. 2. Захист персональних даних у мережі Інтернет як складова права на приватність. 3. Нормативна основа захисту персональних даних у цифровому середовищі. 4. Практика міжнародних судових органів у сфері захисту персональної інформації в Інтернеті. 5. Правові виклики захисту персональних даних у мережі Інтернет.
7	**Тема 7. Міжнародно-правове регулювання свободи вираження поглядів і цензури у цифрову епоху.** 1. Міжнародно-правова регламентація свободи вираження поглядів. 2. Еволюція концепції свободи вираження поглядів у цифрову епоху. 3. Поняття та зміст свободи слова в Інтернеті. 4. Правомірні обмеження свободи вираження поглядів у цифровому середовищі. 5. Співвідношення між свободою слова та захистом прав третіх осіб у цифровому середовищі. 6. Вплив недержавних суб’єктів на свободу слова в Інтернеті. 7. Практика міжнародних судів у сфері забезпечення свободи вираження поглядів в мережі Інтернет.

8	**Тема 8. Новітні цифрові права людини: право на пояснення алгоритмічних рішень та право бути забутим в умовах розвитку штучного інтелекту.** 1. Юридична природа права на видалення даних як елемента цифрових прав людини. 2. Співвідношення права бути забутим із традиційним правом на недоторканність приватного життя. 3. Критерії оцінки суспільного інтересу до інформації, що підлягає видаленню. 4. Ризики автоматизованого прийняття рішень та профілювання для фундаментальних прав людини. 5. Зміст права на пояснення алгоритмічних рішень: розуміння логіки алгоритму та можливість оскарження результату. 6. Дилема «чорного ящика» в алгоритмах. 7. Нові гарантії прозорості та підзвітності систем штучного інтелекту відповідно до Європейського акта про штучний інтелект. 8. Судова практика Європейського суду з прав людини та Суду Справедливості ЄС.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в поза аудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички прийняття правових рішень. Відповіді на питання повинні бути законспектовані, їхнє викладення має бути стислим і чітким, обов’язковими є посилання на використані джерела.

Форма контролю самостійної роботи – перевірка конспекту або обговорення на семінарському занятті. Питання, відведені для самостійної роботи, виносяться на поточний, модульний і підсумковий семестровий контроль.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Поняття та генеза міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини.	Охарактеризуйте основні етапи становлення міжнародно-правового регулювання цифрових прав. Проаналізуйте, чи є цифрові права людини новою категорією прав, чи вони є продовженням традиційних прав людини в новому технологічному контексті. Визначте та охарактеризуйте основні принципи, на яких ґрунтуються цифрові права людини.	7
2	Міжнародно-правові стандарти, джерела та інституційний механізм захисту цифрових прав	Порівняйте значення юридично обов’язкових міжнародних актів та «м'якого права» як джерел цифрових прав людини. Охарактеризуйте роль Ради ООН з прав людини та Європейського суду з прав людини у захисті цифрових прав.	7

	людини.		
3	Перспективи розвитку і закріплення цифрових прав людини в Україні.	Проаналізуйте основні виклики та можливості для закріплення цифрових прав людини в законодавстві України. Охарактеризуйте процес імплементації Україною положень GDPR та інших європейських стандартів у сфері захисту персональних даних. Визначте роль громадянського суспільства та неурядових організацій у просуванні цифрових прав в Україні.	7
4	Цифрова ідентичність людини як передумова та наслідок виникнення цифрових прав	Охарактеризуйте концепцію «цифрового двійника особи» (Human Digital Twin) та її значення для еволюції прав людини. Проаналізуйте ключові рішення Європейського суду з прав людини щодо масового спостереження та біометричної ідентифікації. Визначте особливості формування цифрового сліду внаслідок активності суб'єкта в мережі та його вплив на цифрову ідентичність.	7
5	Міжнародно-правова регламентація права на доступ до інформації та мережі Інтернет.	Проаналізуйте аргументи на користь визнання доступу до Інтернету як окремого права людини. Охарактеризуйте правомірні підстави для обмеження права на доступ до інформації та мережі Інтернет. Наведіть приклади з міжнародної практики. Визначте та охарактеризуйте відповідальність держав та недержавних акторів за порушення права на доступ до інформації.	8
6	Право на приватність та захист персональних даних в Інтернеті: міжнародно-правовий аспект.	Порівняйте підходи Конвенції Ради Європи № 108 та GDPR до захисту персональних даних. Проаналізуйте рішення ЄСПЛ щодо права на забуття та його вплив на міжнародну практику. Охарактеризуйте основні виклики, пов'язані з масовим стеженням, для права на приватність.	8
7	Міжнародно-правове регулювання свободи вираження поглядів і цензури у цифрову епоху.	Проаналізуйте застосування «трискладового тесту» для оцінки правомірності обмежень свободи вираження поглядів в Інтернеті. Охарактеризуйте роль соціальних мереж та технологічних компаній у регулюванні контенту та вплив на свободу слова. Визначте поняття цифрової цензури та охарактеризуйте її основні форми.	8
8	Новітні цифрові права людини: право на пояснення алгоритмічних рішень та право бути забутим в умовах розвитку штучного інтелекту	Проаналізуйте критерії оцінки суспільного інтересу до інформації, що підлягає видаленню при реалізації права бути забутим. Охарактеризуйте дилему «чорного ящика» в алгоритмах та її вплив на можливість особи зрозуміти логіку алгоритмічного рішення. Порівняйте нові гарантії прозорості та підзвітності систем штучного інтелекту відповідно до Європейського акта про штучний інтелект із	8

		загальними нормами захисту приватного життя.	

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Самостійна робота оцінюється за результатами перевірки конспектів, письмових завдань (есе, рефератів), ведення термінологічного словника, виконання тестів та обговорення матеріалу відповідно до таких критеріїв:

5 балів - здобувач у повному обсязі володіє матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст питань для самостійного опрацювання. Відповіді чітко та стисло законспектовані. Здобувач самостійно й аргументовано викладає матеріал під час обговорення, робить обов'язкові посилання на джерела та використовує як обов’язкову, так і додаткову літературу.

4 бали - здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, впевнено та обґрунтовано його викладає. У підготовленому конспекті зміст питань розкрито з використанням переважно обов'язкової літератури. Здобувач допускає лише поодинокі несуттєві неточності, які здатний виправити самостійно.

3 бали - здобувач загалом володіє матеріалом та викладає його основний зміст, проте робить це без глибокого всебічного аналізу та аргументації. Матеріал підготовлено без використання всієї необхідної літератури. Здобувач допускає окремі суттєві неточності та помилки під час відповіді.

2 бали - здобувач лише фрагментарно або частково володіє матеріалом, викладає його поверхово, неповно і без належного обґрунтування. Під час обговорення здобувач плутається в базовій термінології, не здатний до самостійної аргументації та потребує навідних питань від викладача.

1 бал - здобувач мінімально володіє навчальним матеріалом. Він не в змозі викласти зміст питань самостійної роботи, не розуміє теоретичного матеріалу та допускає суттєві помилки.

Методи навчання

Викладання засноване на тісній взаємодії між викладачем та здобувачем із використанням інтерактивних методів з тим, щоб допомогти студентам розвивати аналітичні навички, здатність до логічно-обґрунтованої аргументації та розуміння міжнародно-правових аспектів з позицій доктрини та принципу верховенства права. Під час лекційних занять, в основному, використовуються пояснювально-ілюстративний, пізнавально-пошуковий та інтерактивний методи навчання і викладання: пояснення нового матеріалу, що має проблемний характер, у формі повідомлень, дискусій, консультацій, розв’язання ситуативних завдань, із застосуванням новітніх інформаційно- комунікаційних технологій; організація лекції у формі, коли студенти можуть аргументовано висловлювати свої погляди та аналізувати позиції різних країн, демонстрація презентацій, інтерактивних платформ, віртуальних екскурсій до європейських інституцій тощо з тематики лекційного заняття.

Поєднання компетентнісного та інтерактивного підходів становить основу організації та проведення практичних занять з дисципліни. Використовується індивідуальна або групова робота, що передбачає колоквіуми, дебати, розв’язання реальних кейсів, завдань, які вимагають збору, систематизації та аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, її міжнародно-правової оцінки. Окрім цього, застосовується метод використання інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема демонстрація презентацій, доповідей, рефератів, есе, колективна робота з нормативною

базою.

Для забезпечення ефективного засвоєння міждисциплінарного матеріалу у процесі викладання освітнього компонента використовується комплексний підхід, що поєднує традиційні та інноваційні методи навчання.

Методи формування професійної компетентності (набуття теоретичних знань):

- проблемна лекція (розкриття теоретичного матеріалу через призму актуальних правових колізій (наприклад, конфлікт між стрімким розвитком систем штучного інтелекту та фундаментальним правом особи на приватність);
- лекція-візуалізація (використання мультимедійних презентацій, інфографік, блок-схем та таблиць для наочного пояснення складної архітектури європейського законодавства та алгоритмів опрацювання даних);
- дискусія (залучення здобувачів до аргументованого обговорення проблемних питань під час практичних занять, стимулювання критичного мислення щодо доктринальних концепцій цифрових прав людини).

Методи формування практичних умінь та навичок:

- Case study (системний аналіз та розв'язання реальних правових ситуацій на основі прецедентної практики Європейського суду з прав людини та Суду Справедливості ЄС);
- юридичне моделювання та Moot court (симуляція процедури судових засідань або оскарження рішень наглядових органів);
- метод аналізу та розробки юридичних документів (практична робота зі складання політики конфіденційності, форми надання згоди, звітів з оцінки впливу на захист даних та аналізу міжнародних нормативних документів);
- робота з правовими першоджерелами (самостійний пошук та опрацювання студентами рішень міжнародних судів і рекомендацій європейських інституцій у цифрових архівах та бібліотечних базах).

Методи стимулювання пізнавальної активності та самостійної роботи:

- проєктний метод (робота в малих групах над розробкою комплексних стратегій захисту даних для гіпотетичних клієнтів)
- метод наукового пошуку (підготовка індивідуальних науково-аналітичних есе, тез для студентських науково-практичних конференцій та розробка мультимедійних презентацій для публічного захисту);
- взаємооцінювання (критичний аналіз студентами юридичних документів чи презентацій, підготовлених колегами).

Система контролю та оцінювання

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття. Організація роботи слухачів передбачає понятєво-категоріальний масив з кожної теми, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науковою літературою, а також розв’язання проблемних ситуацій та дослідно-творчих завдань.

Поточний контоль: здійснюється на заняттях через індивідуальне і фронтальне усне опитування, бліц-опитування; письмові самостійні роботи (реферати, есе);

ведення термінологічного словника; практичні, індивідуальні та самостійні завдання; розв'язання творчих задач; взаємоконтроль слухачів у парах і групах; самоконтроль тощо. Особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів.

Методи поточного контролю:

- індивідуальне і фронтальне усне опитування;
- бліц-опитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, есе);
- ведення термінологічного словника;
- виконання практичних, індивідуальних та самостійних завдань;
- розв'язання проблемних ситуацій та правових задач;
- тестування (стандартизовані тести);
- презентації результатів досліджень.

Форми контролю:

- **поточний контроль** (здійснюється на практичних заняттях та за результатами виконання завдань самостійної роботи);
- **підсумковий контроль** (залік).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання індивідуальних завдань.

Критерії оцінювання поточного контролю

7 балів отримує здобувач, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом конкретної теми, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових завдань, може глибоко та всебічно розкрити зміст теоретичних питань та практичних завдань, доповнює та коментує виступи колег, бере активну участь у обговоренні теоретичних питань практичного заняття, використовуючи при цьому як обов'язкову, так і додаткову літературу, а також без помилок вирішив усі тестові завдання, якщо такі були передбачені.

6 балів отримує здобувач, який на високому рівні володіє навчальним матеріалом, впевнено та обґрунтовано його викладає. Він повною мірою розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Під час виступу чи обговорення використовує переважно обов'язкову літературу, допускає лише поодинокі несуттєві неточності, які здатний самостійно виправити. Правильно вирішив абсолютну більшість (близько 85-90%) тестових завдань.

5 балів отримує здобувач, який достатньо володіє навчальним матеріалом конкретної теми, достатньо обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових завдань, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, він допускає при

цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

4 бали отримує здобувач, який загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових завдань, але без глибокого всебічного аналізу та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

3 бали отримує здобувач, який фрагментарно володіє навчальним матеріалом. Він викладає його неповно, часто потребує навідних питань від викладача. Під час усних виступів та письмових відповідей плутається в базовій термінології, не здатний до самостійної аргументації. Правильно вирішив менше половини тестових завдань.

2 бали отримує здобувач, який частково володіє навчальним матеріалом. Поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив невелику частину тестових завдань.

1 бал отримує здобувач, який мінімально володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив лише окремі тестові завдання.

0 балів отримує здобувач, який зовсім не володіє навчальним матеріалом та не може його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та не в змозі виконати практичні (тестові) завдання. Не вирішив жодного тестового завдання.

Підготовка творчих завдань (есе, презентацій) – 2 бали:

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни.

Презентація – це творча самостійно підготовлена мультимедійна робота на визначену тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни і представлена на розгляд під час практичного заняття.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

45-50 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили зміст питання, використавши при цьому не лише обов’язкову, а й додаткову літературу.

41-44 бали отримують студенти, які в цілому розкрили зміст питання, однак не повно і допустили деякі неточності. При цьому не використали на достатньому рівні обов’язкову літературу.

37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

34-36 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

30-33 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкрили більшість його окремих положень і допустили при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-29 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, котрі значно вплинули на

загальне розуміння питання.

Підсумковий семестровий контроль оцінюється **від 0 до 100** балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС:

- здобувачам вищої освіти, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу, виставляють оцінку **A**. При цьому оцінку - 100 балів, як виняток, можуть отримати тільки здобувачі вищої освіти, які, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях тощо;
- здобувачам вищої освіти, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили незначні неточності, ставлять оцінку **B**;
- здобувачам вищої освіти, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку **C**;
- здобувачам вищої освіти, які показали задовільні результати оволодіння Робочою програмою навчальної дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку **D**;
- здобувачам вищої освіти, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни курсу та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку **E**.
- здобувачі вищої освіти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки **FX** або **F**, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і при оцінці FX повторно перескласти підсумковий контроль, а при оцінці F пройти повторний курс вивчення дисципліни зі складанням підсумкового контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)								Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	50	100
7	6	6	6	6	6	7	6		

Т1, Т2 ... Т8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно)

		з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Сутність та зміст цифрових прав людини.
2. Етапи становлення міжнародно-правового регулювання цифрових прав людини.
3. Роль Загальної декларації прав людини та Міжнародних пактів 1966 року як основи для розвитку цифрових прав.
4. Міжнародно-правові стандарти захисту цифрових прав людини.
5. Основні джерела міжнародного права цифрових прав.
6. Роль та функції Комітету ООН з прав людини у захисті цифрових прав.
7. Інституційний механізм захисту цифрових прав на глобальному рівні.
8. Порівняльний аналіз підходів до захисту цифрових прав у рамках ООН, Ради Європи та Європейського Союзу.
9. Перспективи розвитку та закріплення цифрових прав людини в Україні.
10. Міжнародно-правова регламентація права на доступ до інформації.
11. Доступ до Інтернету як окреме право людини або як засіб реалізації інших прав.
12. Правомірні обмеження права на доступ до Інтернету.
13. Поняття та зміст права на приватність в Інтернеті у міжнародному праві.
14. Міжнародно-правові стандарти захисту персональних даних.
15. Правове значення Конвенції Ради Європи № 108 та її додаткових протоколів.
16. Міжнародно-правове регулювання свободи вираження поглядів у цифрову епоху.
17. Поняття та види цензури в Інтернеті.
18. Застосування «трискладового тесту» для оцінки правомірності обмежень свободи слова в мережі.
19. Роль Будапештської конвенції про кіберзлочинність у захисті цифрових прав людини.
20. Міжнародно-правові механізми захисту від кібербулінгу.
21. Проблеми юрисдикції міжнародних кримінальних судів щодо злочинів, вчинених у цифровому просторі.
22. Міжнародно-правові аспекти боротьби з масовим стеженням.
23. Проблема «цифрового розриву» та міжнародно-правові механізми її подолання.
24. Міжнародно-правове регулювання прав людини в умовах цифрових війн.
25. Право на забуття в контексті міжнародного права.
26. Право на анонімність в Інтернеті та його межі.
27. Міжнародно-правове регулювання захисту цифрових прав дітей.
28. Роль громадянського суспільства та неурядових організацій у просуванні цифрових прав.

29. Міжнародно-правові аспекти боротьби з дезінформацією в мережі.
30. Відповідальність недержавних суб'єктів за порушення цифрових прав.

Зарахування результатів неформальної освіти

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивченні навчальної дисципліни також реалізується через участь у неформальній/інформальній освіті.

Зарахування результатів неформальної освіти здійснюється на основі Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (URL: https://media.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf).

За наявності належного сертифіката здобувачу освіти нараховується **3 бали** за відповідну тему, що прирівнюється до оцінювання виконання завдань практичного заняття. До зарахування приймаються результати проходження окремих тем дисципліни на авторитетних онлайн-платформах, наприклад, Coursera, Prometheus, навчальних курсів HELP, зокрема, але не виключно, наступних:

- *CyberSecurity. Практичний захист* (освітня платформа Prometheus):
  URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/cybersecurity/
- *Загроза експлуатації жінок в онлайні: уникнення ризиків* (освітня платформа Prometheus):
  URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/online-exploitation-women
- *Artificial Intelligence and Human Rights* (освітня платформа Council of Europe HELP Programme):
  URL: https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=7331
- *Technology-facilitated Violence against Women and Girls* (освітня платформа Council of Europe HELP Programme):
  URL: https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=8512
- *Access to Justice in the Digital Environment* (освітня платформа Council of Europe HELP Programme):
  URL: https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=8402
- *Інтернет та цифрові права людини* (освітня платформа ВУМ online):
  URL: https://vumonline.ua/course/internet-and-digital-rights/
- *Data Protection and Privacy Rights* (освітня платформа Council of Europe HELP Programme):
  URL: https://help.elearning.ext.coe.int/enrol/index.php?id=1658

Рекомендована література

Основна

1. Ahmet Yıldırım v. Turkey: Judgment of The European Court of Human Rights dated 18.03.2013. Application no. 3111/10. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ukr?i=001-115705.
2. Barlow J. P. A Declaration of the Independence of Cyberspace. Davos, 1996. URL: https://www.eff.org/cyberspace-independence.
3. Benedik v. Slovenia: Judgment of The European Court of Human Rights dated 24.07.2018. Application no. 62357/14. URL: https://hudoc.echr.coe.int/ukr?i=001-182455.

4. Case of Biancardi v. Italy: Judgment of The European Court of Human Rights dated 25.02.2022. Application no. 77419/16. URL: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22appno%22:[%2277419/16%22],%22itemid%22:[%22001-213827%22]}.
5. Charter of Fundamental Rights of European Union. Official journal of European Union. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT.
6. Council of Europe (1997). Recommendation No. R (97) 20 of the Committee of Ministers to member states on «hate speech». Strasbourg: Council of Europe. Retrieved from https://search.coe.int/cm?i=0900001680505d5b.
7. Google Spain SL, Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González. Judgment of the Court (Grand Chamber), 13 May 2014. URL: https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0131.
8. Hurbain v. Belgium: Judgment of The European Court of Human Rights dated 04.07.2023. Application no. 57292/16. URL: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-225814.
9. Judgment of the European Court of Human Rights of 16.06.2015 in case of Delfi AS v. Estonia. URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22 itemid%22:[%22001-155105%22]}.
10. Sanchez v. France, Application no. 45581/15 (ECtHR, 15 May 2023). Retrieved from https://hudoc.echr.coe.int/ukr?i=002-14074.
11. Tyrer v. The United Kingdom: Judgment of The European Court of Human Rights dated 25.04.1978. Application no. 5856/72. URL: https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-57587%22]}.
12. Wheatley S. Interpreting the ECHR in Light of the Increasingly High Standards Being Required by Human Rights: Insights from Social Ontology. Human Rights Law Review. 2024. № 24 (1). P. 1–23.
13. Європейська соціальна хартія (переглянута): міжнародний документ. Страсбург, 3 травня 1996 р. Відомості Верховної Ради України, 2006, № 43, ст. 418. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text.
14. Загальна декларація прав людини: міжнародний документ. ООН, 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_015.
15. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28 січня 1981 року. № 994_326. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text.
16. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 4 листопада 1950 р. № 995_004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
17. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text.
18. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148 VIII (2148-08) від 19.10.1973 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#.

19. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Міжнародний документ. Організація Об'єднаних Націй, 19.10.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.
20. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) від 27 квітня 2016 року. № 984_008-16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-16#Text.

Додаткова

1. Labyk A., Toronchuk I. Problems and Prospects for Ensuring Digital Human Rights in Terms of Ukraine's European Integration. International Conference on EU Prospectives (29-30 May, 2026, Batumi, Georgia). Batumi: Batumi Shota Rustaveli State University, 2026. P. 191-200. URL: https://dspace.chnu.edu.ua/handle/123456789/14741.
2. Labyk A. Algorithmic Discrimination as a Threat to Digital Human Rights: a Theoretical and Legal Dimension. Journal of International and European Law. 2026. Issue 1. P. 53-64. DOI: https://doi.org/10.31861/jiel.2026.1.53-64.
3. Айрапетов, М. А. (2025). Цифрові права і свободи людини. Реальність без належного унормування. Вісник НТУУ» КПІ» Політологія. Соціологія. Право, (1 (65)), 130-137. URL: https://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/332569.
4. Васильчук, Л. Б. (2026). Цифрові права людини у системі ЄКПЛ: доктринальні підходи до нових викликів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 4(94), 272-277. URL: https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/364778.
5. Грабинський, М. І. (2025). Цифрові права людини: еволюція, виклики та перспективи правового регулювання. Права людини в період збройних конфліктів, 201. URL: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a87d804d-8611-4ccc-b00f-e9f92ef1c8bd/content#page=201.
6. Гущенков, Є. В. (2026). Цифрові права: проблема концептуалізації у правовій системі України. Аналітично-порівняльне правознавство, 3(1), 363-368. URL: https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/353569.
7. Дідух Х. В. Цифрові права: український та європейський досвід. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2024. DOI https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.1.7.
8. Захарчук, І. В. (2025). Міжнародне право в умовах цифровізації: становлення четвертого покоління прав людини. Аналітично-порівняльне правознавство, 3(5), 353-359. URL: http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/342880.
9. Іванов , А.В. і Григор'єв , С.С. 2026. Еволюція міжнародного права в умовах цифровізації. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. (Трав 2026), 80-85. DOI: https://doi.org/10.31558/2786-5835.2026.1.1.8.
10. Лабик А. Право на пояснення алгоритмічних рішень у системі цифрових прав людини. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2025. Вип. 92. Ч. 5. С. 209-214. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/13728.

11. Лабик А. Р. Ознаки цифрових прав людини: теоретико-правовий вимір. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. 2026. № 31. С. 214-224. DOI: https://doi.org/10.34079/2518-1319 -2026-16-31-214-224.
12. Лабик А. Р., Строїч М. І., Іліка М. І. Виклики міжнародно-правової регламентації права на забуття в Інтернеті. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2024. Випуск 86. С. 258-263. URL: http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/321390/311925.
13. Лабик А.Р. Міжнародне право прав людини в умовах цифровізації: аналіз ключових понять. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 6. Ч. 3. С. 429-433. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/13284.
14. Лабик А.Р. Принципи захисту цифрових прав в умовах алгоритмізації діяльності публічної адміністрації: досвід Європейського Союзу. Права людини та публічне врядування : IX Міжнародний правничий форум, 29 травня 2026 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. С. 354-358. DOI: https://doi.org/10.36059/978-966-397-613-6-86.
15. Полонська, О. І. (2026). Щодо визначення цифрових прав людини: перспективи національного регулювання та судова практика. Аналітично-порівняльне правознавство, 1(3), 418-424. URL: https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/366756.
16. Продан, В. І. (2025). Цифрове забуття як проєкція п’ятого покоління прав людини: до формування нового правового інституту. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право, 1(89), 247-252. URL: https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/335626.
17. Расторгуєва, Н. (2026). Ризики впливу цифрових технологій на права людини: європейський досвід. Law and Safety, 100(1), 127-137. URL: https://pb.univd.edu.ua/index.php/PB/article/view/911.
18. Роговенко, О. В., & Лозін, А. О. (2025). Інститут омбудсмена як гарант захисту цифрових прав людини в Україні: сучасні виклики та зарубіжний досвід. Аналітично-порівняльне правознавство, 1(5), 134-139. URL: http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/341908.
19. Сєребряк, С. В. (2025). Особливості правового регулювання цифрових прав людини. Актуальні проблеми права: теорія і практика, (49), 261-272. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/1081.

Інформаційні ресурси

1. https://www.rada.gov.ua/ - Офіційний портал Верховної Ради України.
2. https://www.kmu.gov.ua/ - Урядовий портал.
3. https://minjust.gov.ua/ua - Міністерство юстиції України.
4. http://www.un.org/ru/index.html - офіційний сайт Організації Об’єднаних Націй.
5. http://www.icj-cij.org/homepage/index.php?p1=0&lang=en – офіційний сайт Міжнародного Суду ООН.
6. https://www.coe.int/en/web/portal - вебсайт Ради Європи.
7. https://www.coe.int/uk/web/kyiv - Офіс Ради Європи в Україні.
8. https://www.osce.org/ - Організація з безпеки і співробітництва в Європі.
9. https://european-union.europa.eu – вебсайт Європейського Союзу.
10. https://eur-lex.europa.eu/homepage.html - законодавство Європейського Союзу.

11. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/court-justice-european-union-cjeu_en - Court of Justice of the European Union (CJEU).
12. https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ - Представництво України при Європейському Союзі.
13. http://en.euabc.com/ - Інтернет-глосарій термінів ЄС.
14. https://www.echr.coe.int - вебсайт ЄСПЛ.
15. https://hudoc.echr.coe.int – документи Європейського суду з прав людини.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- «Політикою використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»: https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/.

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.